

ММР КАТО ЧАСТ ОТ ЯДРЕНАТА ЕНЕРГЕТИКА НА БЪЛГАРИЯ – ПОГЛЕД ДО 2050 Г.

Г-н Събин Събинов

Г-н Петър Манчев

Сдружение „Български атомен форум“ (Булатом)

12.01.2023 г.

ОСНОВАНО ПРЕЗ 2001 Г., СДРУЖЕНИЕ „БЪЛГАРСКИ АТОМЕН ФОРУМ“ (БУЛАТОМ) Е НЕПРАВИТЕЛСТВЕНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА БЪЛГАРСКАТА ЯДРЕНА ИНДУСТРИЯ.

▶ Членове:

- ▶ Дружествата, представляващи държавната ядрена енергетика в България
- ▶ Инженерни и строителни компании, доставчици на оборудване и експерти, активни в сферата
- ▶ Към момента общо повече от 55 компании, университети, други неправителствени организации и фондации

▶ Основни цели и функции:

- ▶ Спомага за информиране на обществеността у нас по въпроси свързани с ядрената енергетика
- ▶ Отстоява интересите на българската ядрена индустрия в страната и чужбина
- ▶ Обединява дейностите на своите членове при предоставянето на техническа експертиза по теми в ядрената сфера за консумация от държавни и неправителствени организации в страната, както и за международни институции
- ▶ Подпомага участието на български специалисти в международни конференции на ядрената индустрия

ОСНОВАНО ПРЕЗ 2001 Г., СДРУЖЕНИЕ „БЪЛГАРСКИ АТОМЕН ФОРУМ“ (БУЛАТОМ) Е НЕПРАВИТЕЛСТВЕНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА БЪЛГАРСКАТА ЯДРЕНА ИНДУСТРИЯ.

- ▶ Булатом представлява българската ЯЕ в европейския атомен форум **nucleareurope**.
 - ▶ Като такъв участва в различни работни групи, в които се развиват общи позиции на ядрената индустрия в Европа за представяне пред европейските институции
- ▶ От 2001 г. насам, всеки юни Булатом организира международна ядрена конференция в България:
 - ▶ Повече от 300 участници
 - ▶ Няколко специализирани секции
 - ▶ Широко международно участие
 - ▶ Правителствени делегати от България и чужбина
- ▶ Следващото издание е планирано за **7-9 юни 2023**
Регистрацията е отворена на
<https://www.bulatom-bg.org/en/conferences/registration-en-2023/>

ЯДРЕНАТА ЕНЕРГЕТИКА Е ОСНОВА ЗА ЕНЕРГИЙНАТА СИГУРНОСТ И ПРЕДПОСТАВКА ЗА УСТОЙЧИВОТО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА СТРАНАТА.

- ▶ Това виждане на Булатом е в съответствие с очакванията на преобладаващата част от **българското общество**:
 - ▶ Всички представителни социологически проучвания и значими обществени инициативи през последните десетилетия показват сериозна подкрепа за развитие на ядрената енергетика в страната.
- ▶ Такава позиция е и в **унисон с политиките в ЕС**:
 - ▶ Плановете на повече от половината държави-членки включват ядрена енергия наравно с възобновяемата енергия за постигане на целта за декарбонизация до 2050 г.

РЕДИЦА НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗА РАЗВИТИЕ ЗАСЯГАТ ЯДРЕНАТА ЕНЕРГЕТИКА, НО ЛИПСВА ЯСНО АРТИКУЛИРАНА ЕДИННА ПОЛИТИКА

- ▶ Според **ИНПЕК1** в периода 2030-2040 г. делът на ядрената енергия трябва да достигне 45% и 60% (съответно през 2035 г. и 2040 г.) от общото нетно производство на електроенергия.
- ▶ Изграждането на 2000 MW нова ядрена мощност е елемент от националната **програма България 2030** – под-приоритет 4.2. „Преход към нисковъглеродна икономика“, област на въздействие 4.2.д „Електроенергийна инфраструктура и енергийна сигурност“.
- ▶ **НПВУ** определя 2038 г. като краен срок за прекратяване използването на въглища за производство на електроенергия.

В този контекст, по собствена инициатива през първата половина на 2022 г., Булатом разработи свое виждане за развитието на ядрената енергетика в Република България до 2050 г. (с перспектива към 2060 г.). В поредица от двустранни срещи, тази позиция бе представена пред институциите и дружества с отношение към ЯЕ у нас – включително МЕ, Президентство, БЕХ, АЯР.

ПОЗИЦИЯТА НА БУЛАТОМ ФОРМУЛИРА ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ЯДРЕНАТА ЕНЕРГЕТИКА У НАС В НЯКОЛКО НАПРАВЛЕНИЯ

- ▶ Направление NP 1: Пълно използване на експлоатационния ресурс на **блокове 5 и 6**
 - ▶ Максимално използване на експлоатационния ресурс на блокове 5 и 6 за дългосрочната им експлоатация при стриктно спазване на всички изисквания за осигуряване на безопасността и в съответствие със съществуващия лицензионен режим.
- ▶ Направление NP 2: Изграждане на **общо не по-малко от 4 GW нови ядрени мощности** в периода до 2050 г.
 - ▶ **До 2025** да бъде взето решение по реда на Чл. 45 от Закон за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ) за изграждане на общо **около 2000 MW** нови ядрени мощности с цел въвеждане в експлоатация **не по-късно от 2035 г.**
 - ▶ **До 2035 г.** да бъде взето решение по реда на Чл. 45 от ЗБИЯЕ за изграждане на допълнителни **не по-малко от 2000 MW** нови ядрени мощности с цел въвеждане в експлоатация **не по-късно от 2045 г.**
- ▶ Направление NP 3: Създаване на **предпоставки за изграждане на малки модулни реактори** след 2030 г.
 - ▶ Цел: **До 2030 г. да бъде постигната готовност за реализация** на проекти за изграждане на ММР чрез осигуряване на регулаторен капацитет и друга институционална подкрепа за заинтересовани местни и чуждестранни инвеститори
- ▶ Направление NP 4: Интердисциплинарни и интерфейсни дейности
 - ▶ За **осигуряване на енергийната сигурност на страната и за избягване превръщането на България в нетен вносител на електроенергия** необходимите нови ядрени мощности следва да бъдат изградени **преди прекратяване производството на електроенергия от електроцентрали на изкопаеми горива.**

Успешната реализация на такава амбициозна визия би изисквала последователни усилия на множество заинтересовани страни по времето на редица правителства. По тази причина, ако бъде възприета, тя трябва да залегне в целеполагащ документ от най-висок ред – каквато е, например, *Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България в смисъла на Закона за енергетиката.*

БУЛАТОМ ВИЖДА ММР КАТО ВАЖНА ЧАСТ ОТ БЪЛГАРСКАТА ЯДРЕНА ЕНЕРГЕТИКА НАЙ-КЪСНО СЛЕД 2030 Г.

- ▶ За да бъде постигната готовност за изграждане на ММР у нас е необходимо следващите 5-7 години **фокусирано да се развива националният административен, регулаторен и инженерен капацитет** при отчитане на международните подходи и политиките на ЕС в това направление
 - ▶ **Доставчиците на технологии** биха могли да подпомогнат тези дейности чрез **стипендии, стажове** и т.н. – т.е. грубо казано да спомогнат създаването на техни „посланици“ у нас
 - ▶ Успоредно в същия период би могло да се започне **структурирането на първите проекти** – идентифициране на заинтересовани страни (Собственик и Инвеститори, площадка, бизнес модел – приложения, клиенти, финансови разчети и т.н., избор на технология, ...)
- ▶ Поради своя мащаб и по-широк кръг на приложения (напр. производство на индустриална пара), ММР биха могли **да се развиват по частна инициатива**
 - ▶ Това ги отличава от проекти за изграждане на „големи“, „конвенционални“ **ЯЕЦ**, в които *на практика* трябва да имат **пряко участие на държавата**
 - ▶ Фокусът на държавата по отношение на ММР следва да бъдат непреки действия, осигуряващи максимална институционална подкрепа, които да стимулират частни инвеститори

ММР и „големите“, „конвенционални“ ЯЕЦ поколение III/III+ не бива да бъдат противопоставяни у нас – така както не са противопоставяни в Чехия, Румъния, Полша. В действителност запазване на енергийната ни сигурност (включително експортен потенциал) в условията на устойчиво развитие изискват и двете технологии. Държавата трябва да ясно да определи пряката си роля при реализацията на конвенционалните ЯЕЦ и да осигури условия на частния сектор за изграждането на ММР.